

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 03/L- 043

**O INTEGRISANOM SPREČAVANJU I KONTROLI ZAGAĐIVANJA
ŽIVOTNE SREDINE**

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo;

U cilju uspostavljanja standarda o životnoj sredini na Kosovu za integrisano sprečavanje i kontrolu zagađivanja u skladu sa standardima Evropske unije,

Usvaja

**ZAKON O INTEGRISANOM SPREČAVANJU I KONTROLI ZAGAĐIVANJA
ŽIVOTNE SREDINE**

**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE**

**Član 1
Cilj**

Cilj ovog zakona je integrisano sprečavanje i kontrola zagađivanja sredine koja nastaje kao posledica delatnosti navedene u Aneksu 1 ovog zakona, posebno sprečavajući i redukujući otpad emisije u vazduh, vodi i zemlji.

**Član 2
Definicije**

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

”Postrojenje” statična tehnička jedinica u kojoj se izvodi jedna ili više aktivnosti istaknute u Aneksu 1, ili druge direktno povezane aktivnosti koje imaju tehničke povezanosti sa aktivnostima izvedenih na tom mestu i koje mogu imati uticaja na emisiju i zagađenje;

”Postojeće postrojenje” postrojenje koje operiše od dana stupanja na snagu ovog zakona, ili postrojenje kojem je data radna dozvola prema važećim zakonskim odredbama, pod uslovom da se postrojenje pusti u rad najdalje godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona.

”Novo postrojenje” bilo koji drugo postrojenje osim postojećeg postrojenja.

”Emisija” direktno ili indirektno ispuštanje materija, vibracija, toplote i buke iz individualnih izvora u postrojenju u vazduh, vodu ili zemljište;

”Granična vrednost emisije (GVE)” količina izražena u obliku određenih specifičnih parametra, koncentracije i /ili nivoa pojedinačne emisije koju nije dozvoljeno preći u toku jednog ili više vremenskih rokova.

”Standard kvaliteta životne sredine” skup uslova i zahteva koje sredina ili pojedini njeni elementi , trebaju da ispune u određeno vreme prema važećim zakonskim odredbama;

”Republički organ” je organ vlade, nadležan za sprovođenje odredbi ovog zakona;

”Ministarstvo” Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja;

”Opštinski organ” podrazumeva nadležni organ na nivou opštine;

”Materija” odnosno supstanca, svaki hemijski element i njena jedinjenja, osim radioaktivnih supstanci i genetski modifikovanih organizama.

”Zagađenje” direktan ili indirektn prikaz materija, zračenja, vibracije, toplote, svetla, buke u sredini kao rezultat ljudske aktivnosti koji može biti opasna za sredinu i zdravlje ljudi.

”Dozvola” pismeni dokument republičkih organa koji dozvoljava funkcionisanje celog ili jednog dela postrojenja i koji ispunjava potrebne uslove kako bi garantovao da je rad postrojenja u skladu sa zahtevima ovog zakona i dostiže visok standard zaštite sredine i zdravlja ljudi;

”Izmene u radu postrojenja” promena prirode funkcionisanja postrojenja ili jedno proširenje postrojenja koji može da ima posledice za sredinu i zdravlje ljudi;

”Bitna izmena” podrazumeva promenu u radu koja prema mišljenju nadležnog organa, može da ima značajne negativne uticaje za sredinu i zdravlje ljudi;

”Operater” pravno ili fizičko lice koja upravlja ili kontroliše postrojenje ;

“**Javnost**” podrazumeva jedno ili više pravnih ili fizičkih lica, grupacije, udruženja ili organizacije.

“**Zainteresovana javnost**” podrazumeva javnost ili koja pristupom će uticati ili koja ima interes na donošenju rešenja o izdavanju ili pospešivanje izdavanja dozvole ili uslova za dobijanje dozvole, obuhvata nevladine organizacije koji promovišu zaštitu sredine kao što je predviđeno zakonom;

“**Najbolje dostupne tehnike (BAT)**” najefikasniji i najmoderniji procesi kao i njihove operacione metode, koje pokazuju praktičnu primenu posebnih tehnika da bi se obezbedile osnove za granične vrednosti određenih ispuštanja kako bi se sprečilo i/ili redukovalo ispuštanja i uticaji na sredinu;

“**Tehnika**” podrazumeva upotrebljenu tehnologiju i način na koji je projektovan, održavan, operiran i montiran proces.

“**Dostupne tehnike**” tehnike koje su razvijene do takvog stepena koji dozvoljavaju funkcionisanje u odgovarajućim industrijskim sektorima, u takvim ekonomskim uslovima i praktičnim tehnikama uzimajući u obzir cenu i prednosti koje su su na opravdan način prihvatljivi za operatera.

POGLAVLJE II

INTEGRISANA DOZVOLA ZA SREDINU

Član 3

Opšti principi za operatera

1. Lice može raditi postrojenjem samo uz avlašćenje od Ministarstva.
2. Dozvola može da ovlasti za rad više od jednog postrojenja samo ako se one nalaze na istom prostoru i njime upravlja isti operater.
3. Prijavu za dozvolu može podneti lice koja će imati kontrolu o radu postrojenja posle dobijanja dozvole.
4. Operater će obezbediti da postrojenje radi u skladu sa uslovima dozvole.

Član 4

Prijava za dozvolu

1. Prijava za dozvolu treba biti u pisanoj formi i sadrži:
 - 1.1. ime, adresu i broj telefona podnosioca prijave i ako ima neku drugu adresu na kojoj mogu da obaveste u vezi sa prijavom;
 - 1.2. adresu lokacije postrojenje;

- 1.3. jednu kartu ili plan koji pokazuje mesto i lokaciju postrojenja;
- 1.4. ime opštine na cijoj se teritoriji nalazi postrojenje;
- 1.5. opis postrojenja i aktivnosti datih u Aneksu 1 ovog zakona koje će se izvoditi u postrojenju, kao i drugih aktivnosti koji će se obavljati u istom mestu gde se nalazi postrojenje koji ima ili koji će imati tehničke veze sa određenim aktivnostima i koji mogu imati uticaja na emisije i zagađenja;
- 1.6. jedan izveštaj o uslovima mesta postrojenja. Ovaj izveštaj posebno će identifikovati bilo koju materiju nad, u ili ispod zemljišta koja će predstavljati opasnost za sredinu i zdravlje ljudi;
- 1.7. seme odvijanja procesa proizvodnje koji se planiraju za upotrebu;
- 1.8. materijale, uključujući vodu i energiju koja će se koristiti ili koja će se generisati iz postrojenja ;
- 1.9. prirodu, količina i izvore emitovanja i otpada iz postrojenja u sredinu, kao i identifikovanje i opis nekog mogućeg, značajnog efekta za sredinu i zdravlje ljudi;
- 1.10. predloženu tehnologiju i druge tehnike za sprečavanje ili, onda kada ona nije moguća, redukovanje emisija i otpada iz postrojenja;
- 1.11. predložene mere i metode koje će se preduzeti za praćenje emisije i otpada iz postrojenja;
- 1.12. jedan opis mera koje će se preduzeti za sprečavanje, ponovnu upotrebu, ponovno rešenje i bezbedno skladištenje otpada nastalih radom postrojenja ;
- 1.13. jedan opis drugih dodatnih mera, predloženih za preduzimanje radi saglasnosti sa opštim zahtevima pomenutih u članu 6 ovog zakona;
- 1.14. jedan kratak opis glavnih alternativnih metoda i tehnika proizvodnje u slučaju da se neka studirala od podnosioca prijave;
- 1.15. neku dodatnu informaciju koju prijavioc zeli da Ministarstvo ima u obzir tokom razmatranja prijave;
- 1.16. kada postrojenje podleže proceni uticaja na sredini prema zakonu treba obuhvatiti obezbedjene informacije i zaključci o proceni uticaja na sredinu;
- 1.17. dozvolu ili izdatu licence za postrojenje od nadležnih autoriteta;
- 1.18. zbir tehničkih informacija u prijavi;

2. Prijavi za dozvolu treba se priložiti uplata koja se vrši na osnovu podzakonskog akta koju donosi Ministarstvo.
3. Podnosilac će Ministarstvu dostaviti potpisani original prijave za izdavanje dozvole u devet kopija.

Član 5

Postupak prijave

1. Posle prijema prijave za izdavanje dozvole, Ministarstvo će odmah pismeno informisati podnosioca da je primio prijavu.
2. U roku od cetrnaest dana od dana prijema prijave za izdavanje dozvole, Ministarstvo dostavice po jedan primerak organima iz podstava 2.1.-2.4. ovog stava koji žele da ucestvuju u donosenju odluke o izdavanju dozvole:
 - 2.1. opštinskom organu na čijoj se teritoriji nalazi postrojenje;
 - 2.2. Kosovskoj agenciji za žastitu sredine;
 - 2.3. autoritetu za sprečavanje incidenata u sredini;
 - 2.4. drugim organima koji su nadležni za izdavanje licenci ili dozvola za postrojenja.
3. U toku razmatranja neke prijave za dozvolu u vezi sa vadjanjem ili direktnim ili indirektnim ispuštanjem zagađivača u vodi, treba se bazirati na Zakon o Vodama Kosova (Pravilnik 2004/41).
4. Ministarstvo ce zakazati sastanak autoriteta koji su odgovorni da učestvuju u izdavanju dozvole. Na takvom sastanku učesnici treba da se usaglase za jednu šemu oko odluke o prijavi, i podelu odgovornosti za pripremu dozvole.
5. U roku od četrnaest dana posle prijema prijave za dozvolu, Ministarstvo treba da objavi prijavu za dozvolu u jednu ili više dnevnih novina na službenim jezicima, kao i posebno da informiše zainteresovanu javnost putem drugih formi pogodnih za komuniciranje.
6. Ministarstvo može u pismenoj formi od podnosioca da traži druge informacije, koje smatra potrebnim da proceni prijavu. Zahtev treba da specifikuje razlog ili razloge o zahtevu i odredit ce rok o dostavi drugih informacija.
7. Podnosilac treba da dostavi druge informacije pre utvrđenog roka . Na zahtev podnosioca, Ministarstvo može u pisanoj formi da produži rok za dostavljanje informacija.
8. Ako podnosilac na vreme ne dostavi druge informacije, Ministarstvo smatraće da je podnosilac povukao prijavu i o ovome pismeno će informisati podnosioca.

9. Ministarstvo posle prijema drugih informacija, odmah ce dostaviti autoritetima iz stava 2 ovog člana.

10. Ministarstvo i organi iz stava 2 ovog člana, mogu da posete lokaciju na kojem se nalazi postrojenje da bi proverili neku od pomenutih informacija u prijavi.

11. Posle postizanja sporazuma izmedju autoriteta koji su ucestvovali u donosenju dozvole Ministarstvo dostavlja ce nacrt dozvole podnosiocu da u utvrdjenom roku u pismenoj formi da komentare o dozvoli.

Član 6

Uslovi za izdavanje dozvole

1. Tokom utvrdjivanja uslova o pribavljanju dozvole, Ministarstvo ce zahtevati da postrojenje radi na takav način da:

1.1. preduzete su sve odgovarajuće mere da bi se sprečilo zagađjenje;

1.2. postrojenja pomenute u Aneksu 1 ovog zakona, primenjuju najbolje moguće dostupne tehnike;

1.3. su otpaci izbegnuti, obradjeni, recikrirani ili u slucajevima kada ovo na tehničkom ili ekonomskom aspektu ostvarljivo oni su deponovani na način da se izbegnu ili umanje uticaji na sredinu i zdravlje ljudi;

1.4. se energija i voda upotrebi na efikasan način;

1.5. preduzete su mere potrebne za sprečavanje udesa kao i da bi se ogranicile posledice po sredinu i zdravlje ljudi.

1.6. u slučaju definitivnog prestanka aktivnosti, preduzete su potrebne mere da bi se izbegao koji rizik zagađjenja i da se mesto gde sa nalazi postrojenje vratilo u bezbednim, čistim i prirodnim uslovima.

2. Dozvola treba da sadrži uslove koje u celini:

2.1. garantuju jedan visok nivo zaštite sredine i zdravlje ljudi ;

2.2. smanjuju prekogranično zagađjenje i one na dugim distancama;

2.3. obezbedjuju zaštitu biološke i pejsazne raznolikosti, vazduha, vode, podzemnih voda i zemljiste;

2.4. smanjuju otpad i garantuju potrebno upravljanje otpadom;

2.5. u skladu su sa proporcijonalnim principima;

- 2.6. granična vrednost emisije zagađivača ili grupe zagađivača, posebno spomenute u Aneksu 2 ovog Zakona, koji verovatno mogu da se ispuste iz postrojenja u značajnim količinama;
- 2.7. granična vrednost emisije uzimajući u obzir prirodu zagađivača ili grupe zagađivača kao i mogućnost njihovog prenosa iz jedne sredine u drugu;
- 2.8. uslovi za monitoring i specifikaciju metodologije merenja, gustine i postupak procene;
- 2.9. uslovi koji se zahtevaju od operatera da redovno prikažu Ministarstvu potrebne podatke za monitoring emisija i da kontrolisu uskladenost sa dozvolom;
- 2.10. uslovi koji se povezuju sa rokovima kada postrojenje nije bio u radu na normalan način i kada sredina i zdravlje ljudi mogu da se izlazu, posebno, uslovi za pocetak rada, tokove, lose funkcijonisanje i momentalni prekidi;
- 2.11. korake koje treba preduzeti pre rada postrojena;
- 2.12. korake koje treba preduzeti posle definitivnog zatvaranja postrojenja;
- 2.13. zahtevi u vezi obaveza operatera da donosi planove hitnog intervenisanja i da odmah da obavesti Ministarstvo kao i Departament za upravljanje hitnim slučajevima, za neki eventualni udes koji znatno može da utiče na sredinu i zdravlje ljudi;
- 2.14. rok važenja dozvole;
- 2.15. neki drugi specifični uslov koji je prema mišljenju nadležnog organa potreban za postizanje ciljeva utvrđenim zakonom.

Član 7

Granične vrednosti emisija

1. Granične vrednosti emisija prema drugim zakonima smatraju kao maksimalnim vrednostima emisije u smislu podstava 2.1. stav 2. člana ovog zakona.
2. Granične vrednosti emisije obično će se primeniti u tački gde emisije izlaže iz postrojenja i ne treba uzeti u obzir njihovo razlaganje u sredini.
3. Granične vrednosti emisije trebaju se bazirati na najbolje raspoloživim tehnikama i trebaju se uzeti u obzir tehničke karakteristike postrojenja, geografska lokacija kao i lokalni uslovi sredine.
4. Onda kada se jedan standard kvaliteta sredine može se ispuniti trazeci se strozije vrednosti granične emisije od onih koji ce se inponovati prema podstavu 2.1. stav 2. člana 6. ovog zakona, zahtevat ce se najstrozije granične vrednosti emisije.

5. Kada je prigodno, granične vrednosti emisija mogu se dopuniti ili zameniti ekvivalentnim parametrima ili tehničkim merama.

Član 8

Prekogranični efekti

1. U slučajevima da je neko postrojenje planirano da radi na Kosovu, ima potencijal o negativni efektima za sredini i zdravlje ljudi u neku drugu državu, Ministarstvo treba da dostavi odrgovarajućem organu druge države sledeće informacije:

- 1.1. jednu kopiju prijave za dozvolu;
- 1.2. zbir primljenih komentara i sadržaj i jednu procenu uticaja na sredinu;
- 1.3. poziv za komentarisanje prijave i da bi se predložili uslovi u dozvoli;
- 1.4. jednu kopiju nacrtu odluke o prijavi i nacrt dozvole , sa pozivom za komentarisanje;
- 1.5. druge relevantne informacije tražene od vlade druge države;
- 1.6. jednu kopiju konacne dozvole.

2. Informacije ponudjene drugoj državi trebaju se dostaviti na vreme posle prijema prijave ili posle prijema odgovora od druge države.

3. Date Informacije treba da predstavljaju osnovu za neku konsultaciju u okviru bilateralnih odnosa između Kosova i druge države na uzajamnim ili ekvivalentnim osnovama.

4. Onda kada se prijava dostavljena drugoj državi prema stavu 1 ovog člana, Ministarstvo će informisati podnosioca u roku od pet (5) dana.

Član 9

Odluka o prijavi

1. Tokom postupka izdavanja dozvole za jedno postrojenje, Ministarstvo treba da ima u obzir:

- 1.1. principe zakona o zaštiti životne sredine;
- 1.2. specifične zahteve drugih zakona o sredini, upravljanje izvorima, planiranje korišćenja zemljišta, hitnu reakciju i javno zdravlje;
- 1.3. primljene komentare od autoriteta referisanih u stavu 2. člana 5. ovog zakona:

- 1.4. primljene komentare od neke države prema članu 8 ovog zakona;
 - 1.5. primljene komentare od zainteresovane javnosti u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti životne sredine;
 - 1.6. neko upustvo izdato od Ministarstva koja je relevantna za aktivnosti postrojenja ili najboljih mogućih tehnika;
 - 1.7. procenu uticaja na sredinu postrojenja, ako je relevantna.
2. Ministarstvo će izdati dozvolu ako su:
 - 2.1. izvršene sve uplate i zadovoljan je činjenicom da je operater sposobno fizičko lice da obezbedi skladjenost sa uslovima dozvole;
 - 2.2. uslovi utvrđeni u dozvoli su dovoljni da se obezbedi rad postrojenja u skladu sa svim zakonima i relevantnim zahtevima.
3. Odluku o izdavanju ili odbijanje dozvole Ministarstvo dostavlja stranki pismeno.
 4. U isto vreme, Ministarstvo treba da dostavi po jednu kopiju dozvole organima prema stavu 2. članu 5. ovog zakona.
 5. Ministarstvo treba da sačuva jednu kopiju rešenja u Registru prema članu 17 ovog zakona.

Član 10

Važenje dozvole

Rok važnosti dozvole je deset (10) godina.

Član 11

Postojeća postrojenja

1. Sva postojeća postrojenja treba da se uskalde sa odredbama ovog zakona do 31. decembra 2017. godine.
2. Sva postojeća postrojenja obuhvaćena u Aneksu 1 ovog Zakona treba dostaviti Ministarstvu prijave, prema članu 4 ovog zakona i Plana o vremenskom uskladjivanju do 1. januara 2010. godine.
3. Izdata dozvola operatoru jednog postrojenja od Ministarstva gde se primenjuje stav 1. člana 12. ovog zakona, treba da ima u uvid predloženi Plan o vremenskoj uskladjivanju za to postrojenje.

Član 12

Promene u radu

1. U slučaju kada operater jednog postrojenja planira promenu rada, ima obavezu da obavesti Ministarstvo.
2. Obaveštenje se vrši pismeno i sadrži opis o predloženoj promeni u radu postrojenja kao i neku moguću izmenu na uticaju rada postrojenja na životnu sredinu i zdravlje ljudi.
3. Ministarstvo na osnovu predloženog plana od operatera, vrši predložene promene u radu i uticaju na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Član 13

Izmena dozvole

1. Onda kada predložena izmena rada nekog postrojenja koja je prethodno obavestena od strane operatera prema stavu 1 člana 12 ovog zakona, može da prouzrokuje veću opasnost na životnu sredinu i zdravlje ljudi, operater će zahtevati prijavu ili izmenu uslova u dozvoli pre prezentiranja izmene rada.
2. Operater treba podneti prijavu da bi izmenio dozvolu prema zahtevima utvrdjenim u članu 4. ovog zakona.
3. Prijava o izmeni dozvole treba da obuhvati one delove postrojenja koji mogu da se dokazuju činjenicama od predloženih izmena.
4. Ministarstvo treba da obavesti operatera pismeno za neku izmenu uslova u dozvoli kao i dan ili dane kojim će ove izmene stupiti na snagu.

Član 14

Ponovno razmatranje i ažuriranje

1. Ministarstvo će ponovo razmotriti uslove dozvole svakih pet (5) godina, posebno onda kada:
 - 1.1. prouzrokovano zagađenje od strane postrojenja je potencijalna opasnost za sredinu i zdravlje ljudi, tako da se traže stroži kriterijumi u dozvoli da bi se ispunili zahtevi prema odredbama ovog zakona;
 - 1.2. za spomenute aktivnosti u Aneksu 1 ovog Zakona, izmene najboljih mogućih tehnika omogućavaju znatnu redukciju emisije iz postrojenja, bez imponovanja suvisnih troškova;
 - 1.3. nove pribavljene informacije od Ministarstva pokazuju da bezbednost izvođenja aktivnosti u postrojenju zahtevaju korišćenje drugih tehnika;
 - 1.4. izmene zakona primenjuju se i na uslove u dozvoli.

2. Ako, kao rezultat razmatranja, Ministarstvo odluči da uslovi dozvole treba da se azuriraju, tada Ministarstvo treba da obavesti operatera za odluku.

Član 15

Prenosenje dozvole

1. U slučaju kada operater postrojenja planira da prenese dozvolu na drugo lice, operater i drugo lice treba da podnesu zajednicku prijavu u Ministarstvo, u vezi sa ovim prenosom.

2. Uz prijavu se prilaže original dozvole koja sadrži:

2.1. ime, adresu i broj telefona operatera;

2.2. ime, adresu i broj telefona lica na koju se prenosi dozvola;

2.3. informacije za nadležnosti, mogućnosti i ekonomske izvore lica na koju se prenosi dozvola.

3. Ministarstvo usvaja prijavu za prenos dozvole, ako lice na koga se vrši prenos dozvole ispunjava uslove prema stavu 2 člana 9. ovog zakona.

4. U slučaju kada Ministarstvo odbije prenosenje dozvole, obaveštava podnosioca pismeno, iznoseći razloge odbijanja.

5. Ministarstvo informise pismeno podnosioca u slučaju usvajanja prenosjenja naznacivsi dan stupanja na snagu ovog prenosa.

6. Ministarstvo zahteva pismeno od podnosioca druge informacije za koje smatra potrebnim, u cilju donosenja rešenja o prijavi prenosjenja prema ovom članu. Zahtev treba da specifikuje razlog ili razloge za zahtev i treba da specifikuje rok za dostavljanje drugih informacija kod republičkog organa.

7. Ako druge informacije nisu primljene od Ministarstva u utvrdjenom roku, Ministarstvo smatra prijavu za prenosenje dozvole kao povucenom i o resenju obavestava podnosioca.

Član 16

Tarife

1. Ministarstvo rešenjem utvrdjuje tarife koje treba da se plate za:

1.1. prijavu za dozvolu;

1.2. prijavu za promene u radu;

1.3. modifikaciju dozvole.

Član 17 Registar

1. Ministarstvo vodi registar informacija za izdate dozvole prema ovom zakonu, kao i informacije utvrđene u Aneksu 3 ovog zakona.
2. U slučajevima kada se informacije ne unesu u registar, tada u registar treba uneti jedan zbir informacija.
3. Ministarstvo obezbeđuje pristup javnosti u svako vreme bez ikakvog plaćanja.
4. Ministarstvo će pružiti olakšice za osiguranje kopija dohodaka, sa jednom razumnom uplatom.
5. Ministarstvo izuzima pristup javnosti na informacije iz registra samo u slučaju kada je to utvrđeno zakonom.
6. Formu i sadržaj registra iz stava 1 ovog člana, Ministar utvrđuje podzakonskim aktom.

Član 18 Primena Zakona o upravnom postupku

U postupku odlučivanja po ovom zakonu, primenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku, u pogledu onih pitanja koja ovim zakonom nisu posebno uređjena.

POGLAVLJE III NAJBOLJE DOSTUPNE TEHNIKE

Član 19 Najbolje dostupne tehnike

1. Podaci iz ovog člana uzeće se u obzir tokom utvrđivanja najbolje dostupne tehnike za kategorije industrijskih aktivnosti spomenute u Aneksu 1 ovog zakona:
 - 1.1. korišćenje tehnologije, sa što manje otpada;
 - 1.2. korišćenje manje opasnih supstanci;
 - 1.3. kada bude pogodno, obrada i recikliranje korišćenih supstanci i/ili generisanih tokom postupka rada;
 - 1.4. kada bude pogodno, obrada i recikliranje otpada;

- 1.5. uporedljivi procesi, objekti ili metode rada koji su isprobane na uspешan naćin u industrijskim nivoima;
 - 1.6. tehnološke prednosti i izmene u znanju i naućnom razumevanju;
 - 1.7. vrsta , priroda i obim emisija;
 - 1.8. datum stavljanja u rad novih i postojećih postrojenja;
 - 1.9. vremenski rok potreban za prikazivanje BAT-a;
 - 1.10. vrsta, priroda i upotreba primarne sirovine korišćene u procesu, obuhvata vodu kao i efikasnost njihove energije;
 - 1.11. neophodnost za sprećavanje ili kada ona nije sprovodljiva, redukovanje do minimuma opšteg uticaja emisije na sredinu i ugrozavanje sredine i zdravlja ljudi;
 - 1.12. neophodnost zaustavljanja nesreća ili u slućaju desavanja nesreća, da bi se smanjile posledice prema za sredinu;
 - 1.13. bilo koja informacija odstampane od Evropske komisije i od medjunarodnih organizacija za BAT-a, promatranje povezane sa nekim ovakvim razvojem.
2. Tokom utvrdjivanja BAT-a, treba uzeti u obzir:
- 2.1. troškovi i mogući dobiti neke određene mere;
 - 2.2. ciljevi i principi zaštite životne sredine predviđene Zakonom o zaštiti životne sredine.

Ćlan 20

Dokumenti izveštaja o BAT

1. Tokom utvrdjivanja BAT-a, u skladu sa stavom 2. ćlana 19. ovog zakona, treba uzimati u obzir:
 - 1.1. dokumenta izveštaja BAT-a donete od strane Ministarstva;
 - 1.2. dokumenta izveštaja BAT-a pripremljene od Evropske Komisije EU-BREF;
 - 1.3. najbolje medjunarodne prakse;
 - 1.4. dokumenta izveštaja o BAT-u iz drugih zemalja.
2. Ministarstvo će stvoriti informativni sistem o BAT-u. Informativni sistem će biti na raspolaganju i biće dostupan za javnost na elektronski naćin.

POGLAVLJE IV

KAZNENE ODREDBE

Član 21 Prekršaji

1. Novčanom kaznom od petnaest hiljade (15.000) do pedeset hiljade (50.000) evra kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1.1. radi s postrojenjem bez avlašćenja Ministarstva (stav 1. člana 3. ovog zakona);

1.2. ne uskladi postojeća postrojenja u skladu sa odredbama ovog zakona (stav 1. člana 11. ovog zakona);

1.3. ne obaveštava Ministarstvo o planiranju izmeni rada (stav 1. člana 12. ovog zakona);

1.4. ne podnosi prijavu za dozvolu ili izmenu uslova dozvole pre predstavljanja izmene rada (stav 1. člana 13. ovog zakona).

2. Novčanom kaznom u visini od hiljadu (1000) do pet hiljade (5000) evra, kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana odgovorno lice pravnog lica.

POGLAVLJE V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 22 Rešenja

1. Ministarstvo će u roku od osamnaest (18) meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona doneti zakonske odredbe o:

1.1. obrazcu koji se koristi za prijavu za dozvolu, o administrativnom rešenju;

1.2. obrazcu za dozvole i rešenja Ministarstva;

1.3. obrazcu za dozvole koje sadrže uslove za specifičnu vrstu rada i postrojenja;

1.4. vremenski rokovi i vremenske granice za postupak dozvole;

1.5. procedure za konsultacije i koordinacije izmedju nadležnih organa na utvrđivanju uslova za dobijanje dozvole;

- 1.6. seme i kriterijumi za inspektiranje i kontrolu uskladjenosti;
 - 1.7. postupci o razvoju i usvajanju dokumenata izveštaja o BAT-u;
 - 1.8. obrazcu i sadržaj Registra dozvola prema stavu 6. člana 17. ovog zakona;
 - 1.9. neko drugo rešenje potrebno za obezbedjenje sprovođenja odredbi ovog zakona.
2. Tokom izrade podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo informiše vladine institucije i zainteresovanu javnost i njihove komentare treba uzeti u obzir.

Član 23 **Aneksi**

Aneks 1, 2 i 3 priloženi ovom zakonu sastavni su deo istog.

Član 24 **Stupanje na snagu**

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br. 03/L- 043
26. marta 2009. god.

Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Jakup KRASNIQI

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 03/L- 043

**O INTEGRISANOM SPREČAVANJU I KONTROLI ZAGAĐIVANJA
ŽIVOTNE SREDINE**

ANEKS I

Kategorije industrijske aktivnosti

Postrojenja ili delovi postrojenja koriscena za istrazivanje, razvoj i testiranje proizvoda i novih postupaka, ne pokriva se ovim Zakonom.

Kada se daju pragovi kao dole, oni se izvestavaju kapacitetima dizajniranja postrojenja.

Kada jedan operater zavrsi vise od jedne aktivnosti koje pripada istoj podsekciji u istom postrojenju ili istom mestu dogadjaja, kapacitet takvih aktivnosti dodavat ce se zajedno.

Industrije energetike

1. Postrojenja za sagorevanje sa klasifikovanim toplotnim doprinosima koji prelaze 50 MW.
2. Rafinerije gasa i minerala.
3. Koksne peji.
4. Postrojenja za gasifikaciju i taljenje uglja.

Proizvodnja i obrada metala

1. Postrojenja za topljenje ili omeksavanje minerala metala (obuhvata i mineral sumpora).
2. Postrojenja za proizvodnju neobradjenog gvozdja i celika (prvo ili drugo topljenje), obuhvata neprestalno izlivanje, sa kapacitetom koji prelazi 2.5 tona na čas.

3. Postrojenja za obradu gvozdениh metala:

3.1. vruće celicne prese sa kapacitetom koji prelazi dvadeset (20) tona livenog čelika na čas;

3.2. kovacki malj, cija energija prelazi pedeset (50) KJ za jedan celik, gde upotrebljena toplotna snaga prelazi 20 MW;

3.3. prijava zastitnih slojeva od topljenog metala sa doprinosom koji prelaze dva (2) tona topljenog celika na dan.

4. Topionice metala sa kapacitetom proizvodnje koji prelazi dvadeset (20) tona na dan.

5. Postrojenja:

5.1. za proizvodnju topljenih ne gvozdениh metala od minerala, koncentrata ili prva sirovina druge ruke preko metalurskih procesa, hemijskih ili elektrolitickih;

5.2. za topljenje metala, obuhvata i stavljanje na kalupe, ne gvozdениh metala, obuhvata ponovo obradjene proizvode, (rafinaciju, izlivanje topljenih metala, itd.) sa jednim kapacitetom topljenja koji prelazi četiri (4) tona na dan za olovo i kadmium, ili dvadeset (20) tona na dan za sve druge metale.

6. Postrojenja za povrinski tretman metala i plasticnih materijala primenjuci elektroliticki ili hemijski postupak, gde obim obradjениh kada prelazi trideset (30) m³.

Industrija minerala

1. Postrojenja za proizvodnju klinkera cementa u obrtnim pecima sa kapacitetom proizvodnje koji prelazi petsto (500) tona na dan ili krecnjaka u obrtnim pecima kapaciteta proizvodnje koji prelazi pedeset (50) tona na dan illi druge peci proizvodnog kapaciteta koji prelaze pedeset (50) tona na dan.

2. Postrojenja za proizvodnju azbesta i za proizvodnju proizvoda sa osnovom od azbesta.

3. Postrojenja za proizvodnju stakla, obuhvata fabrike stakla sa kapacitetom topljenja koji prelazi dvadeset (20) tona na dan.

4. Postrojenja za topljenje mineralnih supstanci, obuhvata proizvodnju mineralnih vlakana sa kapacitetom topljenja koji prelazi dvadeset (20) tona na dan.

5. Postrojenja za proizvodnju keramickih proizvoda putem sagorevanja, posebno crepova krova, vatrostalnih cigli, cigli ili porcelana sa kapacitetom od sedamdesetipet (75) tona na dan, i ili peci sa kapacitetom koji 4 m³ i sa gustinom za pec koja prelazi trista (300) kg/m³.

Hemijska industrija

Proizvodnja prema kategorijama obuhvacenih u ovoj sekciji podrazumeva proizvodnju na industrijskom nivou putem hemijskih procesa supstanci ili grupe supstanci spomenutih u podsekcijama 1. do 6. ove sekcije.

1. Hemijska postrojenja za proizvodnju osnovnih organiskih hemikalija, kao sto su:

1.1. jednostavni hidrokarbonati (linearni ili ciklicni, zasicenih ili ne zasicenih, alifaticnih ili aromaticnih);

1.2. hidrokarbonati sa kiseonikom, kao sto su alkoholi, ketoni, acidi karbonata, estri, acetati, peroksidi, epoksi padavine;

1.3. hidrokarbonati sumpora;

1.4. hidrokarbonati azota kao sto su: amidi, amidna jedinjenja azota ili sastava nitrita, cijanida, izocijanida;

1.5. hidrokarbonati fosfornog sadrzaja;

1.6. halogeni hidrokarbonata;

1.7. organsko-metalna jedinjenja;

1.8. osnovni plasticni materijali (polimeri, sinteticna vlakna i vlakna sa osnovom od celuloze);

1.9. sintetike gume;

1.10. boje i pigmenti,

1.11. površinski aktivni faktori i kristali u tecnom stanju.

2. Hemijska postrojenja za proizvodnju osnovnih neorganskih hemikalija, kao sto su:

2.1. gasovi kao amonjak, hlor ili vodonici hlor, flor ili vodonici flor, oksidi karbonata, sumporna jedinjenja, oksidi azota, vodonik, dioksidi sumpora, hlor karbonata.

2.2. acidi, kao sto su acidi hroma, acidi flora, acidi fosfora, acidi nitrata, acidi hlora, acidi sumpora.

2.3. baze, kao sto su hidroksidi amonijaka, hidroksid kalijuma, hidroksid natrijuma;

2.4. soli, kao sto su hloridi amonijaka, kalium hlorid, kalium karbonat, karbonat natrium perborata, srebro nitrat;

- 2.5. nemetali, oksidi metala ili druga neorganska jedinjenja kao sto su karbonat kalcijuma, silicijuma.
3. Hemijska postrojenja za proizvodnju đubriva sa osnovom od fosfora, azota ili kalijuma (posta ili složena đubriva).
4. Hemijska postrojenja za proizvodnju zdravstvenih proizvoda od biljaka i biocida.
5. Postrojenja koja koriste hemijske ili bioloske procese za proizvodnju farmaceutskih proizvoda.
6. Hemijska postrojenja za proizvodnju eksploziva.

Upravljanje otpadom

1. Postrojenja za skladistenje ili ponovnu obradu opasnog otpada kao sto je definisano u clanu 4, Aneksa 3, Zakona o Otpadu za rad R1, R5, R6, R8 i R9, kao sto je definisano u istom Aneksu, kapaciteta koji prelazi deset (10) tona na dan.
2. Postrojenja za sagorevanje komunalnog otpada, u skladu sa Zakonom o Otpadu, u fabrici za sagorevanje sa kapacitetom koji prelazi tri (3) tona na dan.
3. Postrojenja za skladistenje bezopasnog otpada, radovi D8 i D9, kao sto je definisano u Aneksu 3, Zakona o Otpadu, kapacitetom koji prelazi pedeset (50) tona na dan.
4. Deponije koje prihvataju deset (10) tona na dan sa kapacitetom koji prelazi dvadesetipethiljade (25.000) tona, izuzimajuci deponije za inertni otpad.

Aktivnosti rudnika

1. Podzemna vadjjenja mineralnih izvora sa kapacitetom vadjjenja koji prelazi desethiljiae (100.000) tona godisje.
2. Povsinska vadjjenja mineralnih izvora u mestu nalazenja koji prelazi dvadesetipet (25) hektara.

Druge aktivnosti

1. Industrijska postrojenja za proizvodnju :
- 1.1. fabrike za proizvodnju plute od drveta ili drugih vlaknastih materijala;
 - 1.2. industrijske fabrike za proizvodnju papira i daski sa kapacitetom koji prelazi dvadeset (20) tona na dan.
2. Fabrike za prethodno tretiranje (delatnosti kao sto su pranje, beljenje, merceriziranje) ili bojenje vlakana ili tekstila gde tretiranje prelazi deset (10) tona na dan.

3. Fabrike za obradu krzna i kože kada kapacitet tretiranja prelazi dvanaest (12) tona završnih proizvoda na dan.
4. Klaonice sa kapacitetom proizvodnje mesa više od pedeset (50) tona na dan;
5. Tretiranje i obrada proizvoda prehrambene industrije sa :
 - 5.1. primarni produkti životinja (osim mleka) završnog kapaciteta proizvodnje većeg od sedamdesetpet (75) tona nē dan;
 - 5.2. primarni produkti od povrća sa završnim kapacitetom proizvodnje većim od trista (300) tona na dan (prosečna vrednost u tromesečju).
6. Tretiranje i obrada mleka, količina primljenog mleka koji prelazi dvesta (200) tona na dan (prosečna vrednost u godini);
7. Postrojenja za skladištenje ili reciklazu životinskih organizama i otpada od životinja sa kapacitetom tretmana koji prelazi deset (10) tona na dan.
8. Postrojenja za intezivno kultivisanje ptica ili svinji više od:
 - 8.1. četrdesethiljade (40 000) mesta za ptice;
 - 8.2. dvehiljade (2 000) mesta za proizvodnju svinji (iznad 30 kg);
 - 8.3. sedamsto (750) mesta za izdanke.
9. Postrojenja za površinsko tretiranje supstanci, objekata ili proizvoda, upotrebljavajući organski rastvarac, posebno za pokrivanje, presovanje, stof, odstranjivanje masnoće, zaštiti od vode, utvrđivanje mera, bojenje, ciscenje ili oplodjivanje, sa kapacitetom korisčenja više od stopedeset (150) kg na čas ili više od dvesta (200) tona godišje.
10. Postrojenja za proizvodnju karbonata (cvstog sagorelog uglja) elektrografa putem sagorevanja ili grafitizacije.

ANEKS II

Pokazna lista glavnih supstanci koje trebaju da se uzmu u obzir ako su relavantne za regulisanje granicnih vrednosti emisije:

Vazduh

1. dioksidi sumpora i druga sulfatna jedinjenja;
2. oksidi azota i druga azotna jedinjenja ;

3. monoksidi ugljenika;
4. isparljiva organska jedinjenja;
5. metali i njihova jedinjenja;
6. prasina;
7. azbest (odstranjene sitnine, vlakna);
8. hlor i njegova jedinjenja;
9. flor i njegova jedinjenja;
10. arsen i njegova jedinjenja;
11. cijanidi.
12. supstance i drugi sadržaji koji su dokazani kao posedioci kancerogenih elemenata, mutagenih ili elemenata koji mogu uticati na reprodukciju putem vazduha;
13. polihlorovani dibenzodioksidi i polihlorovani dibenzofurani.

Voda

1. jedinjenja i organo-halogene supstance koje mogu da stvore takav sadržaj u vodenoj sedini :
2. organofosforicna jedinjenja;
3. organska jedinjenja kalaja;
4. supstance i pripreme koje su dokazane kao posedioci kancerogenih ili mutagenih elemenata ili elemenata koja mogu da uticu na reprodukciju u ili putem vodene sredine:
5. stalni hidrokarbonati ili stalne organske, toksične supstance, bio- akumulirajuće;
6. cijanidi;
7. metali i njihova jedinjenja;
8. arsen i njegova jedinjenja;
9. biocidi i zdravstveno biljni proizvodi;
10. materijali pod zabranom;

11. supstance koje doprinose na eutrofikaciji (posebno, nitrati i fosfati);
12. supstance koje imaju nefavorizovane uticaje na ravnotežu (i mogu se meriti primenjujući parametre kao što su BOD, COD, itd.).

ANEKS III

Javni Registar o informacijama

Javni Registar koji vodi Ministarstvo i svi lokalni organi sadži:

1. sve podatke jedne prijave upućene nadležnom organu za dozvolu;
2. sve podatke jednog obaveštenja za daljnje informacije i neke druge informacije;
3. sve podatke jedne dozvole izdate od nadležnog organa;
4. sve podatke jedne predložene izmene rada prethodno obavestene kod nadležnog organa;
5. svi podaci jedne prijave upućene nadležnom organu za jednu izmenu dozvole obuhvatajući obaveštenje za druge informacije ili jedne druge informacije ili nekog rešenja nadležnog organa za usvajanje ili odbijanje prijave;
6. sve podatke za revokaciju dozvole;
7. svi podaci nekog zaduženog obaveštenja prikazane od strane nadležnog organa;
8. svi podaci jednog obaveštenja za zabranu iznetu od strane nadležnog organa;
9. svi podaci jednog obaveštenja nadležnog organa za povlačenje nekog obaveštenja ili zabrane;
10. svi podaci jednog obaveštenja u prijavi i sva dokumentacija u vezi sa žalbom;
11. podaci nekog rešenja ministra ili relevantnog organa u vezi takve žalbe ;
12. svi detalji nekog prekršaja i prouzrokovane kazne;
13. svi podaci neke osmatrane informacije u vezi sa radom postrojenja koji je obezbeđen od strane nadležnog organa ili od inspektora kao rezultat njenog procenja ili ponude za nadležni organ od samog operatera kao uslov za integrisanu dozvolu ,
14. svi podaci u vezi sa Planom Rada o Uskladjivanju;
15. svi podaci za tarife ili plaćene kazne kod nadležnog organa.

U slučaju da neka informacija nije obuhvaćena u ovom Registru, u Registar će se uvesti deklaracija od strane nadležnog organa u vezi ovog pitanja.

U slučaju da neka osmatrana informacija nije obuhvaćena u ovom Registru, u Registar će se uvesti deklaracija od strane nadležnog organa, zasnovane na primljenoj informaciji tokom monitoringa, pokazujući dali je postojala ili nije uskladenost sa nekim relevantnim uslovom integrisane dozvole.

ANEKS IV

Plan rasporeda uskladjivanja

U slučaju da operater nekog postojećeg postrojenja, pomenute u Aneksu A, ovog Zakona, zahteva se da Ministarstvu ponudi neki Plan rasporeda uskladjivanja, jedan takav plan treba da sadrži dole date informacije kao potrebnim.

Tabela 1. Aktivnosti za uskladjivanje sa uslovima dozvole na osnovu Zakona o sprecavanju i integrisanoj kontroli zagađivanja

Br.	Aktivnosti	Investiranja (EUR)	Pocetak aktivnosti (datum)	Zavrsetak aktivnosti	Rezultati aktivnosti	Metoda kontrole

Aktivnosti: Opis jedne ili više aktivnosti koje će se izvesti da bi se postigla uskladenost postrojenja sa zakonodavstvom sredine.

Investicije: Investicije za ovu aktivnost.

Pocetak: Datum (mesec/godina) kada je planiran pocetak aktivnosti.

Zavrsetak: Datum (mesec/godina) kada je planiran zavrsetak aktivnosti ili stavljanja u rad.

Rezultati aktivnosti: Opisat će se specifični rezultat (primer: smanjenje emisije).

Metoda kontrole: Opis nacina prema kojim se može kontrolisati performisana aktivnost.

Tabela 2. Vremenski rokovi za sprovođenje aktivnosti u tabeli 1. kao i godišnja investicije

Br	Aktivnosti	Troškovi za god., EURA				
		Godina*	Godina *	Godina *	Godina *	Godina *

* Analiza dobitne cene od strane operatera koji pokazuje potrebne godisnje troskove za sprovedjenje svakih aktivnosti odredjene u tabeli 2.

Zakon br. 03/L- 043
26. marta 2009.god.